

Vlastiveda

Charakteristika predmetu

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobité, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov na rozprávanie o danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (prvouka) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku).

Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresmi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho a školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave, o pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov. Dôraz je na práci s mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôsobené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdú žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanie mapy – prstom po mape“ a prerozprávanie príbehov podľa obrázkov.

ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Názov predmetu:	Vlastiveda
Ročník:	tretí
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h
Počet hodín v ŠKVP:	0 h
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

KOMPETENCIE

Žiaci:

- skúmajú, pozorujú a bádajú v kraji, v ktorom žijú,
- porozprávajú o svojej obci (mesto, dedina – o krajine svojho okolia) a určia jednotlivé prvky – časti svojej obce,
- orientujú sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov,
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole,
- použijú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností,
- identifikujú a odlišia, čo vytvorila príroda a čo človek,
- rozprávajú o premenách prírody počas roka (vyhľadajú v kalendári významné dni),
- ukážu na mape (prispôsobenej vlastivede v 4. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné,
- opíšu (pomocou obrázkov) pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,
- prerozprávajú obsah povesti podľa výberu,
- porozprávajú o významných historických udalostiach,
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií,
- vypátrajú pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska,
- porovnávajú jednotlivé oblasti so svojou obcou.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Moja obec (33 h)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska), ✓ zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny, ✓ určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať 	<p>moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy</p>

<p>svetové strany v krajine,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine, ✓ porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov, ✓ opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné), ✓ zhotoviť jednoduchý nákres okolia školy a bydliska, ✓ ukázať na mape Slovenska svoju obec, ✓ identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb), ✓ opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako tráviť voľný čas, ✓ charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné), ✓ porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň, ✓ zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov, ✓ charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania), ✓ vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi), ✓ opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách), ✓ opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny), ✓ určiť dve historické pamiatky vo svojej obci, ✓ prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu, ✓ určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú, ✓ charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné 	<p>znaky jesene, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu</p> <p>predkovia, dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia</p> <p>znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode zimné sviatky, pamätihodnosti významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci</p> <p>znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jaré práce veľkonočné sviatky a tradície, plán, mapa danej krajiny</p> <p>znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas letných aktivít</p> <p>časová priamka (vizualizácia času)</p>
---	---

<p>pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa),</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať činnosti ľudí na jar, ✓ porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci, ✓ identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin, ✓ vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách, ✓ interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch. 	
---	--

PRIEREZOVÉ TÉMY

Sú integrované do jednotlivých tematických celkov.

METÓDY, FORMY A POSTUPY VYUČOVANIA

- *Motivačné metódy*- motivačné rozprávanie, rozhovor, demonštrácia.
- *Expozičné metódy*- metódy k vyvodzovaniu nového učiva: metódy slovného prejavu, práce s učebnicou, metódy zmyslového nazerania - pozorovanie, počúvanie, vyhľadávania informácií, brainstormingu, a metódy práce s mapou.
- *Fixačné metódy* - vedú k upevňovaniu, precvičovaniu poznatkov - metódy ústneho opakovania, metódy písomného opakovania úloh - frontálne písomne práce, zápisy prebratého učiva, samostatné riešenie úloh práce s internetom opisu udalostí, javov a vecí porovnávanie, plánovania,
- *Diagnostické metódy* - metódy ústneho preverovania a klasifikácie
Didaktické hry

Formy vyučovania vlastivedy:

- skupinové vyučovanie,
- problémové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- exkurzia a vychádzka

UČEBNÉ ZDROJE

- učebnice
- internet, odborná literatúra
- vlastné materiály

HODNOTENIE PREDMETU

Pri hodnotení žiakov v 3. ročníku vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. 5. 2011.

Žiaci sú hodnotení stupnicou známok 1 – 5. Hodnotenie učebných výsledkov žiakov budeme zisťovať týmito metódami:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôznymi druhmi skúšok: ústnymi, písomnými a didaktickými testami,
- analýzou výsledkov praktických činností žiaka,
- prostredníctvom prezentácie projektov,
- sebahodnotenie

Percentuálne hodnotenie:

100% - 90% = 1

89% - 75% = 2

74% - 50% = 3

49% - 30% = 4

29% - 0% = 5